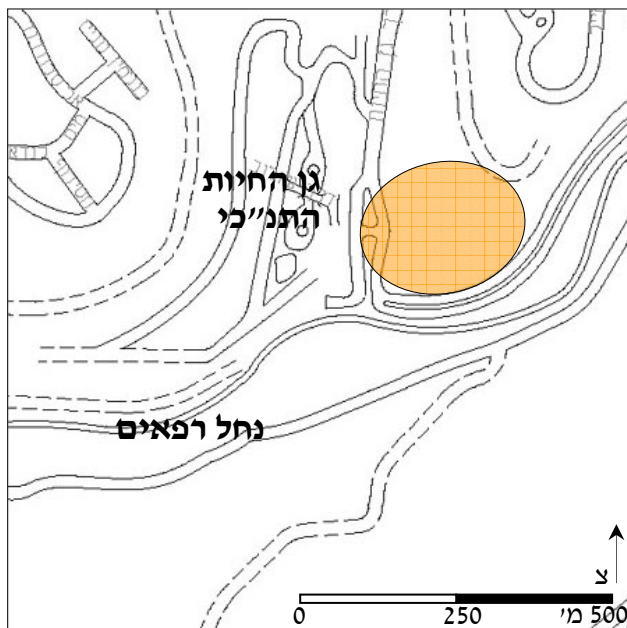

נ.צ.: 16710.12820
גוש: 30452
הכרזת האתר: י- 4224 עמ' 3846 23.6.94
IAA: 4825/0
רחוב: דרך גן החיות, האייל
תאור כללי: שרידי מבנים, שומרה, קברים
הקשר סביבתי: אתר בשצ"פ בלב המרקם האורבני

שמות אחרים: אין

יעוד המקום: אתר ארכיאולוגי פתוח
בעלות: מדינת ישראל
מפעיל המקום: קק"ל
שימוש כיום: שטח פתוח מגודר ולא מתוחזק

גודל: ?

חפירות: אדלשטיין ג', פייג נ'
ניצפות: בינונית, מעין יעל ומהכביש המוביל לגן החיות.
תיצפות: גבוהה. לעין יעל, גן החיות וערוץ נחל רפאים

תאור הממצאים:

"בית ארבעה מרחבים" (13*10 מ') שחדרו האחורי מרוצף באבן ומרחביו האורכיים תחומים ע"י שורת מונוליתיים. חצר המבנה מרוצפת באבן. נחשפו עדויות לשימוש במבנה גם בסוף ימי בית שני. מבנה בעל חדר אחד, כ- 20 מ' צפונית לבית ארבעה המרחבים. כ- 20 מ' ממערב נחשפו שרידי מבנה נוסף, אף הוא מטיפוס "ארבעה המרחבים". החדר האחורי במבנה שימש כמחסן. מאוחר יותר בוצעו שינויים בתכנית המבנה וקיר חצה את המבנה מדרום לצפון.

מעל בית ארבעה המרחבים הראשון נבנתה שומרה, ונבנו מדרגות עיבוד במדרונות שמעל בית ארבעה המרחבים השני. באתר נחשפה מערה חצובה ששימשה כנראה כיקב. בדרום האתר נמצאה מערה נוספת.

בסמוך לבית ארבעה המרחבים השני נחשף מתקן תעשייתי, כנראה בית בד אך יתכן ובמקור שימש כגת. סמוך לבית הבד נחשף מתקן מעוגל מתקופת הברונזה הקדומה ד'.

תקופות: ברונזה קדומה, ברונזה תיכונה, ברזל ב', פרסית, הלניסטית, הרודיאנית, רומית, ביזאנטית.
רמת השתמרות: בינונית/גבוהה (ביחס לתקופה)

ממצא מיוחד:

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

חר' אל ראס

יחס אתר סביבה:

האתר ממוקם במדרון הצפוני של נחל רפאים, וצופה על שטח גן החיות התנכי ממערב ועין יעל מדרום מערב. באתר הוסדרו שבילי הליכה. שביל מוביל מהכניסה לאתר, מהכביש לגן החיות, ועד שכונת מנחת הסמוכה מצפון. מיקומם של שער הכניסה ומהלך המדרגות, סמוך לעיקול הכביש, מקשים על ההבחנה בקיומו של האתר. למרות שניתן להבחין בשרידים בבירור מהכביש לגן החיות, קשה לעשות זאת בהעדר ידע מוקדם וביקור באתר.

נגישות: גבוהה. ניתן להגיע ברכב עד סמוך לאתר או להחנות בחניית גן החיות. הכניסה דרך מהלך מדרגות המתחיל בעיקול הכביש.

שימור:

מצב השתמרות: האתר עזוב ומוזנח וצמחיה גדילה באתר פרא. אף על פי כן, לא ניכרים כל סימני פגיעה (אולי בהעדר ידע אודות האתר)

טכנולוגיות: בניית גויל, "בית ארבעה מרחבים".

מסקנות:

☐	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☒	ערך היסטורי
☐	ערך דתי-תרבותי
☒	ערך אדריכלי/טכני
☒	מייצג תקופה
☒	ערך נופי
☒	נדירות
☒	הישרדות
☐	מקבץ
☒	פגיעות

לאתר חשיבות רבה בשל ההתיישבות הרצופה שהתקיימה בו החל מתקופת הברונזה וכלה בתקופה הרומית. יש לבצע עבודות שימור דחופות באתר, ולדאוג לתחזוקה קבועה. ניתן להדגיש את מתווה בתי ארבעה המרחבים בעזרת שחזור (מינימלי). יש להסדיר שוב את שבילי ההליכה ולהתקין שילוט הכוונה והסבר. אין לאפשר בנייה חדשה בשולי האתר.

היחס לאתרים נוספים: האתר סמוך לגן החיות (95), וצופה לעין יעל (101) ולנוף החקלאי של נחל רפאים (102).

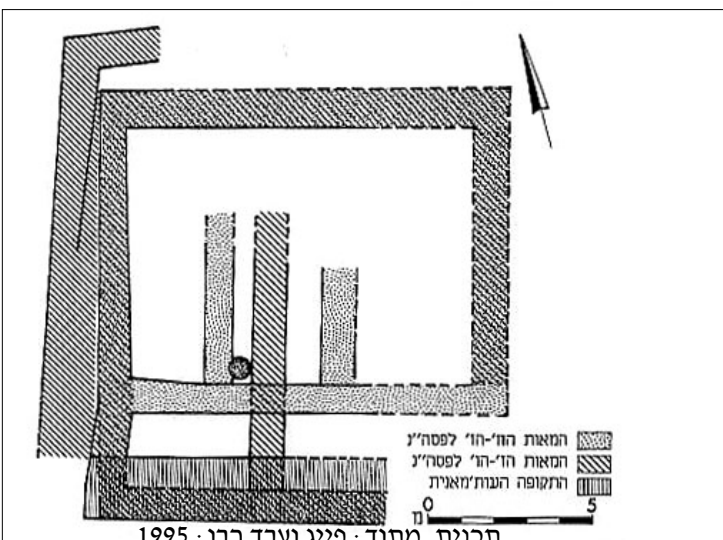
ייתכנות תיירותית: בינונית/נמוכה, ברמה עירונית.

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [105] אתר 39
קרית יובל - מנחת, חדשות ארכיאולוגיות 61-62 עמ'
30-31
אדלשטיין וגת 1980: 193
חר' אל ראס, חדשות ארכיאולוגיות 77 עמ' 28-29
פייג ועבד רבו: 1995
Gibson and Edelstein 1985: 140-141
Feig 1996: 4-6

ממלא הנתונים:

תאריך עדכון: סתיו 2003
שחר פוני - אדריכל
יוחנן (גיון) זליגמן - ארכיאולוג

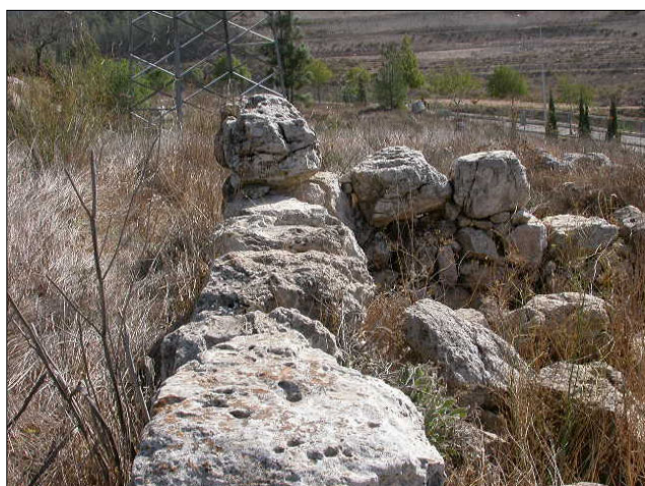
תכנית, מתוך: פייג ועבד רבו: 1995

מראה כללי בסיום החפירה. מתוך: עתיקות 40

הכניסה לאתר מכיוון הכביש לגן החיות

בית ארבעה מרחבים, פינת המבנה

בית ארבעה מרחבים

בית ארבעה מרחבים, פתח.

בנייה באבני גויל